

le“ og maatte i dens første to Aar hertil anvende det meste af den for hende bestemte aarlige Rente. Men Smerten over det Tab, hun havde lidt, gav hende ikke Ro til at vente med at virkeliggøre sin Plan, til Kapitalen, som var testamenteret Højskolen kunde frigøres. Denne begyndte derfor i hendes store rummelige Sommerbolig, og først nogle Aar efter blev dens nuværende statelige Bygning rejst.

„Nu spirer frem et lille Frø
I Taarer døbt — i Smerte købt.“

Saaledes skrev hun i sin Sang ved Højskolens Indvielse.

Og dette Frø, som hun havde vædet med sine Taarer og lagt ved sit sorgspændte Hjerte, det staar nu efter 13 Aars Vækst ved hendes Død som et kraftigt Træ, rodfæstet i den danske Højskoles Muld, og skygger med sin Krone over den Ungdom af Mænd og Kvinder, som i hendes Skole har hentet sig det Livssyn og de aandelige Værdier, der vil tjene dem som en sikker Ballast paa deres Fart gennem Livet. Ingen har vel været mere udsat for at gaa til Bunds i Livets Hængedynd end vore unge Handelsmænd, som i Lærlingearene ude i Provinsen ofte gaar omkring for Lud og koldt Vand, og som maa søge deres Opbyggelse efter 12—14 Timers haarde Slid i tarvelige Forlystelser sammen med tilfældige Kammerater. Hvor findes den Købmandshustru nu, som byder Butikkens Lærlinge et hyggeligt Hjem til Gengæld for det, de har forladt? Ingen har mere end Ludi Petersen sandet, hvor meget det skorter baade Mødre og Arbejdsgiveres Hustruer paa Forstaaelse af, hvad det er, den opvoksende mandlige Ungdom aller dybest trænger til.

Hun havde ikke selv faaet Lov til at være Moder, det eneste Barn, hun fødte til Verden, døde nogle Timer efter; men al hendes uforbrugte Moderfølelse gav hun de unge Mænd, som hun Aar efter Aar indviiede til Kampen for Livet under 6 Maaneders Ophold paa Købmandsskolen. Vidunderligt var det at se, hvorledes de omformedes under hendes sjælelige Paa-virkning. Hendes stærke, milde Blik gennemtrængte i Løbet af ganske kort Tid det Hylster af Selvsikkerhed og forløren Mandig-

hed, hvormed en saadan 18—20-aarig ung Fyr søger at hævde sig, og inden de forlod hende, var de allesammen omskabte til store, gode Dreng med tillidsfulde Barneøjne rettede mod de virkelige Livsværdier.

Hun opnaaede dette, dels gennem sine ildnende og tankedybe Foredrag, der aldrig svævede i skønne Ord bort over Hovederne paa dem; men hun naaede det aller mest gennem fortrolige Samtaler. „Det er en forfærdelig Misforstaaelse,“ hørte jeg hende engang sige, „at Dyden er kedelig, og Lasten er morsom. Lasten er i Virkeligheden bundkedsommelig, den har kun nogle ganske faa Virkemidler, og gentager dem til dens Udøvere gaber sig Kæberne af Led.“

Men hun forstod godt, at et saadant Ophold paa kun 6 Maaneder ikke gjorde den unge skudfast; hun forstod, at den Træd, som knyttede hende til hendes Højskolesønner, maatte ikke bryde, fordi de skiltes, derfor slap hun dem ikke ved Skolens Tærskel, men bevarede Forbindelsen gennem Brevveksling. Jeg vil haabe, at denne Brevveksling engang maa blive samlet og udgivet, thi den vil sikkert have sin store Værdi, især i en Tid, hvor Kunsten at give sig selv i sine Breve er ved at uddø i Telefonsamtaler og Postkorthilsener. Hendes Hjems Døre stod ogsaa stadig aabne for de gamle Elever, og om Søndagen var der altid fuldt af Gæster. Men efterhaanden som Antallet af afgaaede Elever voksede og dermed Brevvekslingen og Besøgene, gik hendes Hviletid med. Der blev aldrig Stunder for hende til at leve for sig selv, og det kostede hende tilsidst Livet. En alvorlig Nervesygdom, fremkaldt ved Overanstrengelse, bandt hende hendes sidste 3 Aar til Sygestolen. Men hendes aandelige Spændkraft slap-pedes ikke; fra Sygestolen talte hun stadig til og med sine unge, og gav dem ikke mindre af sin sjældne Personlighed, end hun havde givet dem, dengang hun legemskraftig færdedes imellem dem og ved Aarets tilbagevenden-de Jule- og Fastelavnsfester dansede med dem saa let som en ung Pige.

„Dette er Selvmord,“ hørte jeg

en kendt Forfatter sige til en af Skolens gamle Elever paa den Dag, hvor de var stævnet til Købmandshvile hver fra sin Kant for at bære deres Højskolemoder ud af hendes Skole. „Ja,“ svarede den unge med bevæget Stemme. „Men maa vi dog ikke alle være taknemlige for den Slags Selvmord.“

Jeg havde tidt i Samtaler bedt hende, om at hendes Opdragerevne ogsaa maatte komme den kvindelige Ungdom til Gode. For 6—7 Aar siden knyttede hun da ogsaa til Højskolen en tre Maaneders Sommerundervisning for unge Piger. Og ogsaa paa disse naaede hun trods den korte Tid at sætte sit Præg. Men Højskolesønnerne var dog hendes Hjertebørn, maa-ske fordi hun havde faaet dem betroet af ham, hvis Tanke hun havde viet sig til at fuldbyrde.

Ingen, som arbejder i en Idés Tjeneste, undgaar sit Gethsemane. Hun slap heller ikke derfor. Da jeg besøgte hende sidste Gang, fandt jeg hende martret af Ængstelse for, at de, som skulde tage Skolens Ledelse i Arv, skulde forvanske dens Tanke.

Den er fattig, som skal dø, — og hun, som aldrig havde eftertragtet Rigdom, følte sig for første Gang i sit Liv fattig, fordi hun havde fraskrevet sig de Penge, hvormed hun kunde have forsvaret sin Tanke ud over Døden. „Den, som har Pengene, har Magten,“ sagde hun fortvivlet. „Jeg burde før have forstaaet det.“ Men da Døden en Maaned efter kom, da havde kærlige Venner taget Ængstelsen fra hende og givet hende hendes lyse Tro tilbage. Den Tanke, hun havde betragtet som en hellig Arv efter sin Mand, skulde blive holdt i Ære efter hendes Død. Og hun saa i sine sidste Timer med glad Fortrøstning ud over sit Værk.

Det var fuldbyrdet.

„Højskolen vil blive fortsat i hendes Aand,“ stod der at læse i en Nekrolog over hende. Jeg vil haabe, at den maa det, at den, omend ledet af Mænd, maa bevare det Præg af en Kvindes Værk, som har gjort den til noget enestaaende her i Landet. Men skulde det trods alle gode Forsætter ikke lykkes, da véd jeg, at der rundt om i Landet, saa langt som hendes Værk fik Lov, at række, vil